

Strieborná zberateľská minca k 150. výročiu narodenia Boženy Slančíkovej Timravy

Pri príležitosti 150. výročia narodenia spisovateľky Boženy Slančíkovej Timravy vydala Národná banka Slovenska 20. septembra 2017 striebornú zberateľskú mincu v nominálnej hodnote 10 eur.

Timrava, vlastným menom Božena Slančíková, sa narodila 2. októbra 1867 v Polichne. Jej otec, evanjelický farár, bol spoluzakladateľom Matice slovenskej. Po jeho smrti (1909) sa s matkou presťahovali k bratovi do Ábelovej, kde v rokoch 1919 až 1929 pôsobila ako učiteľka v materskej škole. V roku 1945 sa presťahovala k príbuzným do Lučenca. Ako nevydatá žena mala celý život existenčné problémy, pretože honoráre za tvorbu boli len symbolické. Zomrela 27. novembra 1951 v Lučenci. Timrava je poprednou predstaviteľkou neskorého literárneho realizmu. Dôrazom na psychológiu postáv a životným pocitom je však jej dielo už blízke tvorbe slovenskej moderny. Vo svojich dielach zachytáva život sedliakov, dedinskej inteligencie i národne orientovanej spoločnosti. Objavuje sa v nich tiež psychologicky prepracovaný typ hrdinky s dovedty neobvyklými pocitmi smútku a rozčarovania, ktoré súviseli s dobovou spoločenskou atmosférou na prelome storočí. Jej tvorba je poznačená autobiografickými prvkami, kritickým pohľadom, iróniou a dôrazom na psychológiu postáv. V poslednom období tvorby sa zamerala aj na závažné spoločenské otázky. Je autorkou mnohých poviedok a noviel: Za koho ísť?, Pomocník, Ťažké položenie, Tak je darmo, Pozde,

Nemilí, Bál, Skúsenosť, Bez hrdosti, Veľké šťastie, Tá zem vábna, Márnosť všetko, Ťapákovci, Hrdinovia, Skon Paľa Ročku, Dve doby, Záplava. Príležitostne písala aj divadelné hry, ktoré však nedosiahli úroveň jej próz.

Na výtvarný návrh mince vyhlásila Národná banka Slovenska v apríli 2016 verejnú anonymnú súťaž, do ktorej predložilo deväť autorov deväť výtvarných prác. Komisia na posudzovanie výtvarných návrhov pamätných mincí a zberateľských mincí ich hodnotila v júni 2016. Odbornou poradkyňou bola PhDr. Marcela Mikulová, CSc., z Ústavu slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied.

Na základe odporúčania odbornej komisie schválila Banková rada NBS na realizáciu výtvarný návrh výtvarníka Asamata Baltaeva, DiS., ktorému bola udelená znížená prvá cena. Pri vyhodnocovaní súťaže kládla komisia dôraz predovšetkým na výtvarnú kvalitu portrétnu spisovateľky. Portrét na reverze tohto návrhu hodnotila ako najlepšie zvládnutý a najvýstižnejší. Ocenila aj vyváženosť oboch strán, ktoré zjednocuje otvorená kniha s naznačeným rukopisom autorky. Averzu dominuje diagonálne umiestnené písárske brko. S ním je kniha s postavou dediččana a vidieckou scenériou, ktoré sú odkazom na spisovateľkino dielo.

Minca realizovaná podľa návrhu Asamata Baltaeva, DiS.

(Pokračovanie na 3. str. obálky)

Strieborná zberateľská minca k 150. výročiu narodenia Boženy Slančíkovej Timravy

(Pokračovanie z 2. str. obálky)

3. cena
Mgr. art. Miroslav Hric, ArtD.

Druhá cena nebola v súťaži udelená.

Tretiu cenu získal Mgr. art. Miroslav Hric, ArtD. Jeho výtvarné riešenie averzu rozdeľuje mincové pole na tri segmenty. V hornom je žánrový figurálny výjav zo života dedičanov. V strednom a spodnom segmente, ktoré oddeluje písacie pero, sú v riadkoch názvy autorkiných próz. Reverzu dominuje portrét s názvami ďalších Timraviniých diel na pozadí mincového poľa. Autor na averze i reverze využil kontrast písaného písma a verzálok, čo vytvára vizuálnu jednotu oboch strán návrhu.

Strieborná zberateľská minca s priemerom 34 mm a hmotnosťou 18 g bola vyrazená zo striebra s rýdzosťou 900/1000 v Mincovni Kremnica. Na hrane je razbou do hĺbky uvedený nápis PREDSTAVITEĽKA NESKORÉHO LITERÁRNEHO REALIZMU. Zo schváleného limitovaného počtu 11 000 kusov mincí bolo vyrazených 3 100 kusov v bežnom vyhotovení a 5 400 kusov vo vyhotovení proof.

Dagmar Flaché
Foto: Štefan Fröhlich

Emisný plán Národnej banky Slovenska na rok 2018

Por. č.	Pamätná/zberateľská minca – námet	Predpokladaný termín emisie
1.	Pamätná dvojeurová minca Vznik Slovenskej republiky – 25. výročie	január 2018
2.	Strieborná zberateľská minca v nominálnej hodnote 25 eur Vznik Slovenskej republiky – 25. výročie	január 2018
3.	Strieborná zberateľská minca v nominálnej hodnote 10 eur Uznanie slovanského liturgického jazyka – 1150. výročie	február 2018
4.	Strieborná zberateľská minca v nominálnej hodnote 10 eur Adam František Kollár – 300. výročie narodenia	marec 2018
5.	Strieborná zberateľská minca v nominálnej hodnote 10 eur Plavba prvého parníka na Dunaji v Bratislave – 200. výročie	máj 2018
6.	Strieborná zberateľská minca v nominálnej hodnote 10 eur Dušan Samuel Jurkovič – 150. výročie narodenia	júl 2018
7.	Strieborná zberateľská minca v nominálnej hodnote 10 eur Nenásilný spontánny odpor občanov proti vstupu vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968	august 2018
8.	Strieborná zberateľská minca v nominálnej hodnote 10 eur Vznik Československej republiky – 100. výročie	september 2018
9.	Zlatá zberateľská minca v nominálnej hodnote 100 eur Bratislavské korunovácie – 400. výročie korunovácie Ferdinanda II.	november 2018